

**Prijedlog rezolucije o proglašenju Grada Rijeke
sigurnim mjestom za žene**

KLUB SDP

GRAD RIJEKA
GRADSKO VIJEĆE
n/r predsjednice
Ane Trošelj

Na temelju članka 82. stavka 2. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Rijeke („Službene novine Primorsko-goranske županije“ broj 29/09, 14/13, 22/13 – ispr. i „Službene novine Grada Rijeke“ broj 10/17, 14/18, 2/19-pročišćeni tekst, 2/20 i 3/21) KLUB SDP-a podnosi Gradskom vijeću na razmatranje i usvajanje **Prijedlog rezolucije o proglašenju Grada Rijeke sigurnim mjestom za žene**

Materijal za predloženu točku dnevnog reda dostavlja se u prilogu.

Za izvjestitelja na sjednici Gradskog vijeća određen je Željko Jovanović

Predsjednika Kluba
Duško Milovanović

U Rijeci, 18. 04. 2023.

OBRAZLOŽENJE

Prijedloga rezolucije o proglašenju Grada Rijeke sigurnim mjestom za žene

Demokratska društva štite ljudska prava, a ona svoj temelj grade na načelu jednakosti i zabrane diskriminacije. Unatoč tome suvremena Europa i Hrvatska kao njezin dio daleko su od ostvarenja proklamirane ideje ravnopravnosti žena i muškaraca. Ljudska prava u toj sferi krše se na različite načine. Realno stanje stvari jasno ukazuje na bolno duboki rascjep između zamišljenog i ostvarenog. Neovisno o činjenici što se ravnopravnost spolova smatra najvišom, a u Republici Hrvatskoj i ustavnom vrednotom, unatoč postojanju čitavog niza propisa, dokumenata, institucionalnih mehanizama koji bi trebali osigurati i stvarno ostvarenje te ideje, podaci o kršenju zajamčenih prava na tom području ne daju argumente za optimizam.

Permanentno prisutna potreba da se kontinuiranim donošenjem novih dokumenata na svim razinama ta vrednota inkorporira u brojne, pojedinačno definirane segmente stvarnog društvenog djelovanja kako bi se zaista stvorilo željeno društvo utemeljeno na ravnopravnosti, dovoljno govori o aktualnoj udaljenosti od tog željenog cilja.

U okviru Strategije EU za rodnu ravnopravnost utvrđeni su ciljevi i mjere za značajni napredak kojima bi do 2025. godine bio ostvaren konačni cilj „vlдавине rodne ravnopravnosti u Europi“. Ideja je Europske unije stvoriti uvjete koji će omogućiti da žene i muškarci, djevojčice i dječaci, u svojoj raznolikosti, mogu slobodno kročiti putem koji su odabrali te imati jednake mogućnosti za uspjeh uz ravnopravno sudjelovanje u svim segmentima europskog društva.

Koja su to sve područja u kojem su ustanovljeni prisutni problemi vezani uz rodnu ravnopravnost, a bez čijeg rješavanja ostvarenje definiranog cilja nije moguće razvidno je iz daljnjih aktivnosti poduzimanih nakon donošenja navedene Strategije. Jedan od prvih koraka u vezi sa Strategijom bio je prijedlog o obvezujućim mjerama za transparentnost plaća, koji je Komisija donijela 4. ožujka 2021. godine. Novim prijedlogom direktive na razini EU-a o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, koji je donijela 8. ožujka 2022. godine, Komisija želi uvesti ciljana minimalna pravila o pravima te skupine žrtava nasilja te kriminalizirati najteže oblike nasilja nad ženama i nasilja na internetu. Velika je prekretnica donošenje Direktive o ženama u upravnim odborima, kojom se nastoji poboljšati rodna ravnoteža u upravama najvećih trgovačkih društava u EU-u uvrštenih na burzu. Nakon deset godina pregovora ta je direktiva konačno donesena 22. studenoga 2022. godine

Neovisno o relevantnim međunarodnim dokumentima zahtjev za stvaranjem društva utemeljenog na ravnopravnosti iziskuje i da lokalne vlasti u svojim politikama, ustroju i praksi u potpunosti vode računa o rodnoj dimenziji. Ulogu lokalnih vlasti u toj sferi ne samo da nije moguće zanemariti, već ju je potrebno i posebno naglasiti. Kao sfere uprave koje su ljudima najbliže, tijela lokalne vlasti predstavljaju posve sigurno najbolju razinu za borbu protiv ustrajno prisutnih i opetovano ponavljanih manifestacija nejednakosti kao i za promicanje ideje društva jednakosti. Prepoznalo se kako su lokalne vlasti kroz svoju nadležnost i u suradnji s cijelim nizom lokalnih aktera, u mogućnosti poduzeti konkretne akcije u korist jednakosti žena i muškaraca te osiguranje zaštite potrebitih.

Za stvaranje društva utemeljenog na ravnopravnosti od odlučujućeg je značaja ne samo da tijela lokalne vlasti u svojoj politici, ustroju i praksi vode računa o rodnoj dimenziji i time zadovolje zahtjeve sadržane u donesenim aktima, potpisanim ugovorima i poveljama, već da se s obzirom na aktualno iznimno nezadovoljavajuće stanje na tom području učine dodatni

napori, koji bi uključivali i stanovite nad standarde u aktivnostima i postupanju, a radi postizanja stvarne ravnopravnosti žena i muškaraca prepoznate kao ključ općeg ekonomskog i društvenog uspjeha kojem se teži. Slijedom navedenog, Gradsko vijeće Grada Rijeke, predstavničko tijelo građana Grada Rijeke, donoseći ovu Rezoluciju uz prethodno uvažavanje relevantnog sadržaja niza međunarodnih i domaćih dokumenata s meritornog područja, utvrđujući u naravi porazno aktualno stanje u sferi rodne ravnopravnosti u trećoj dekadi 21. stoljeća, jasno i nedvojbeno manifestira svoj stav u pogledu nužnosti inkorporiranja Rezolucijom utvrđenih stajališta i mjera u sve sfere djelovanja na koje je ovlaštena sukladno pozitivnim propisima te svoju predanost ostvarenju javno obznanjenih ciljeva.

Na temelju članka 46. Statuta Grada Rijeke („Službene novine Primorsko-goranske županije“ broj 24/09, 11/10 i 5/13 i „Službene novine Grada Rijeke“ broj 7/14, 12/17, 9/18, 11/18-pročišćeni tekst, 2/20 i 3/21), Gradsko vijeće Grada Rijeke na sjednici _____2023. godine, donijelo je

REZOLUCIJU o proglašenju Grada Rijeke sigurnim mjestom za žene

1. Gradsko vijeće Grada Rijeke:

- uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima;
- uzimajući u obzir Pekinšku deklaraciju i Platformu za djelovanje;
- uzimajući u obzir članke 2. i 3. Ugovora o Europskoj uniji (UEU);
- uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima;
- uzimajući u obzir Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i relevantnu sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava;
- uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija);
- uzimajući u obzir Prijedlog direktive Komisije od 8. ožujka 2022. o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji;
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 12. studenoga 2020. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija za rodnu ravnopravnost za razdoblje 2020. – 2025.“;
- uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 16. rujna 2021. u kojoj se Komisiji preporučuje da rodno uvjetovano nasilje uvrsti u članak 83. stavak 1. UFEU-a kao novo područje kriminaliteta;
- uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 12. veljače 2020. o strategiji EU-a za okončanje genitalnog sakaćenja žena diljem svijeta;
- uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena;
- uzimajući u obzir Konvenciju br. 190 Međunarodne organizacije rada o iskorjenjivanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada;
- uzimajući u obzir cilj održivog razvoja Ujedinjenih naroda broj 5–„Rodna ravnopravnost“;
- uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta od 14. prosinca 2021. s preporukama Komisiji o borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja na internetu;
- uzimajući u obzir Zakon o ravnopravnosti spolova, Zakon o suzbijanju diskriminacije i Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji;

- A. budući da je ravnopravnost žena i muškaraca jedna od temeljnih vrijednosti Europske unije i jedno od temeljnih prava utvrđenih u ugovorima i Povelji Europske unije o temeljnim pravima;
- B. budući da je borba protiv rodno uvjetovanog nasilja u EU-u odgovornost svih nas koja iziskuje zajedničke napore i djelovanje na svim razinama vlasti, prije svega lokalnih i regionalnih vlasti, koje u tome imaju ključnu ulogu jer su najbliže građankama i građanima;
- C. budući da je iskorjenjivanje rodno uvjetovanog nasilja, uključujući nasilje muškaraca nad ženama i djevojčicama, jedan od preduvjeta za postizanje stvarne rodne ravnopravnosti;
- D. budući je prema rezultatima opsežnog istraživanja o nasilju nad ženama Agencije EU za temeljna prava (FRA) iz 2014. godine, 33% žena doživjelo fizičko i/ili seksualno nasilje,

22% žena doživjelo nasilje od bliskog partnera, a čak je 55% žene doživjelo seksualno uznemiravanje;

- E. budući da rodno uvjetovano nasilje na internetu i izvan njega te nedostatak pristupa odgovarajućoj zaštiti ugrožavaju niz temeljnih prava, uključujući pravo na život, pravo na ljudsko dostojanstvo, pravo na tjelesni i mentalni integritet, zabranu mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, zabranu ropstva i prisilnog rada, pravo na slobodu i sigurnost te pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života;
- F. budući da bi rodno uvjetovana ubojstva žena i djevojčica (femicidi) trebala biti zasebna kategorija zločina jer se rodno neutralnim pojmom ubojstva zanemaruju okolnosti nejednakosti, ugnjetavanja i sustavnog nasilja nad ženama;
- G. budući da bi u EU-u rodno uvjetovano nasilje trebalo utvrditi kao područje kriminaliteta u okviru ugovora;
- H. budući da se praksama ranog i prisilnog braka te genitalnog sakaćenja žena, koje se prenose kroz tradicije i kulturu, krše prava na slobodu, ljudsko dostojanstvo i tjelesni integritet;
- I. budući da je uklanjanje rodni stereotipa i okončanje represivnih rodni praksi s pomoću progresivnih obrazovnih kurikuluma, pri čemu ključnu ulogu imaju predškolski odgoj i osnovne i srednje škole, od presudne važnosti za potpuno osnaživanje djevojčica i djevojaka;
- J. budući da je dostupnost sveobuhvatnog obrazovanja o odnosima i seksualnosti, uključujući specijalizirane obrazovne programe za dječake, sastavni dio takvih progresivnih kurikuluma i ima bitnu ulogu u borbi protiv rodno uvjetovanog nasilja, mizoginije i rodni stereotipa;
- K. budući da je nulta tolerancija javnih tijela prema prikazivanju žena kao objekata ili na diskriminirajući način u oglašavanju na javnim mjestima ključna za uklanjanje rodni stereotipa koji su prvi korak prema rodno uvjetovanom nasilju;
- L. budući da su rodno osviještene politike i rodno osjetljivi proračuni ključni kako bi se osiguralo da sve politike donose jednaku korist i ženama te da stoga, i u kriznim vremenima, politike treba podvrgavati strogim procjenama utjecaja na rodnu ravnopravnost;

s obzirom na navedeno, **Gradsko vijeće Grada Rijeke p r o g l a š a v a Rijeku sigurnim mjestom za žene** te utvrđuje kako će se svim raspoloživim kapacitetima Grada Rijeke:

1. aktivno i promptno raditi na uvođenju javni politika kojima se jamči sigurnost žena uz istovremenu beziznimnu osudu svakog oblika rodno uvjetovanog nasilja uz osiguranje potpune i ravnopravne uključenosti žena u te procese;
2. osigurati izravan i neprekidan pristup specijaliziranim, sigurnim i sveobuhvatnim uslugama potpore za žrtve rodno uvjetovanog nasilja, uključujući nasilje u obitelji i seksualno nasilje;
3. osigurati brzu reakciju nadležni tijela u svrhu evidentiranja slučajeva rodno uvjetovanog nasilja bez ikakve diskriminacije uz definiranje i osiguranje mjera za djelotvornu i hitnu zaštitu žrtava i njihove djece;
4. osigurati edukaciju s područja rodne ravnopravnosti svih subjekata neposredno i posredno uključenih u ostvarenje ciljeva i mjera utvrđenih propisima i dokumentima s tog područja (policija, stručne službe, osoblje specijaliziranih prihvatni centara, uključujući skloništa za žene žrtve rodno uvjetovanog nasilja, pri čemu je najveći prioritet da takvo osposobljavanje prođu osobe koje potrebitima prve pružaju pomoć);

5. prikupljati u okviru svojih pozitivnim propisima definiranih ovlasti podatke o nasilju koje vrše partneri u intimnim vezama i o rodno uvjetovanim ubojstvima žena i djevojčica (femicidi) kako bi se pridonijelo njihovu sprečavanju i suzbijanju;
6. primjenjivati politiku nulte tolerancije na seksističko oglašavanje, među ostalim na javnim mjestima i u javnom prijevozu, radi sprečavanja promicanja štetnih rodnih stereotipa;
7. sustavno uvažavati sigurnost i potrebe žena pri odlučivanju o proračunskim mjerama povezanima s javnim uslugama kao što su javna rasvjeta, javni prijevoz, odnosno resursi subjekata koje se bave žrtvama rodno uvjetovanog nasilja;
8. organizirati edukacije u odgojnim i obrazovnim ustanovama u svrhu stjecanja i kontinuiranog povećanja osviještenosti o posljedicama rodno uvjetovanog uznemiravanja i nasilja, od najranije dobi;
9. pomno pratiti situaciju i imati nultu toleranciju, sukladno definiranom pravnom okviru, prema svim oblicima rodno uvjetovanog nasilja u javnom prostoru Grada Rijeke;
10. osvješćivati javnost o rodno uvjetovanom nasilju putem komunikacijskih kampanja koje će za cilj imati i informiranje žrtava nasilja o načinu i mjestima pristupanja službama za potporu, pri čemu se utvrđuje osobito intenziviranje predmetnih aktivnosti uoči Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama (25. studenoga);
11. služiti kao primjer u organizaciji i radu lokalnih i regionalnih (područnih) jedinica lokalne samouprave.

2. Ova Rezolucija će se objaviti u „Službenim novinama Grada Rijeke“.